

Müsaibimiz yazıçı, jurnalist Fazil Güneydir.

- Fazil bəy, bu yaxınlarda sizin ABŞ-da "Realiti in Lie" ("Yalanın gerçəkliyi") adlı hekayə, povest və esselər toplusu nəşr edilib. İstər bu kitab, istərsə də digər müəlliflərin əsərlərinin əcnəbi dillərdə nəşri, çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatının dünyada tanınması barədə fikirlərinizi bilmək istərdik.

- Sualınızın cavabına keçməzdən qabaq demək istərdim ki, sanki dünya ictimaiyyəti Azərbaycanı SSRİ dağıldıqdan sonra, son on ildə fəth etməyə başlayıb. İndi-ndi başa düşürlər ki, Azərbaycan - Qafqazdan cənuba və qərbə doğru uzanan torpaqlar,

haqqında layiqli fikirlər yaradır. AYB-də tərcümə bölümünün fəaliyyəti təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Tərcümə Mərkəzinin statusunun yüksəldilməsi bu işə dövlət qayğısının bariz nümunəsidir. Lakin bu işin sürətlənməsi, səviyyəsinin və həcmnin yüksəldilməsi üçün iş adamlarımız da hərə-kətə gəlməlidir. Azərbaycan gerçəkliklərini, haqq işimizi, özəlliklə Qarabağ məsələsini, zəngin və çox qədim tariximizi tərənnüm edən, dünyaya çıxarılmış layiq bədii əsərlərin tərcümə edilib xaricdə nəşrinə biznesmenlərimiz, imkanlı iş adamlarımız yardımçı olmalıdırlar. Bu, onların vətəndaşlıq borcudur.

- Siz bu kitabınızda ingilisdilli oxuculara nələri demək is-

yi, dişisi olmaz" deyərək həmişə çiyin-çiyinə olublar. Bəlkə buna görədir ki, türk dillərində cins kateqoriyası yoxdur. Mənim bu kitabımdakı hekayə və povestlərin qadın qəhrəmanları mübarizdir-lər.

- "Amazon" hekayəsində magistr qız sevdiyi müəllimini götürüb qaçır, sovet dönməndən qalma elmlər doktorları ilə mübahisə edir: "Əgər "İncil" və Qurani Kərim"də deyildiyi kimi İrbaham (İbrahim. müəllif) peyğəmbərin atası Azər olubsa, niyə bizim tariximizi ölkəmizin adını o dövənlərdən başlamırdınız?" deyir. Məncə, bu surət, "Yalanın gerçəkliyi" povestindəki qəhrəman ədəbiyyatımızda indiyədək bənzəri olmayan

səməsi olan bu şeytani insan yalanla nəfəs alır, "bəşəriyyət yalansız yaşaya bilməz" deyir. O, keçid dövründə yalanın cəmiyyətdə yeri və rolu, yalanın rəngi, qoxusu, dadı, onun təsnifatı haqqında kitab da yazır. Mən onun belə olması səbəblərini ana bətnindən təsvir etmişəm, belə bir şeytanın doğulmasının suçunun valideynlərində olmasını göstərmişəm.

- Qarabağ davasından bəhs edən "Kırvəlik borcu" adı altında verilmiş iki hekayədə də məsələyə orijinal yanaşılıb. Ermənilər əsir götürülmüş keçmiş qonşuları olan azərbaycanlıları ölümdən qurtarıb cəbhə xəttindən keçirirlər. Bu, nə dərəcədə doğrudur?

Çağdaş ədəbiyyatımızın dünyada tanınmasında problemlər var

Fazil Güney: "Avropalı oxucuların Azərbaycan qadını haqqında yanlış təsəvvürlərini alt-üst etmək istəmişəm"

Anadolu bəşər sivilizasiyasının beşiyidir. Bu torpaqların əzəli sakinləri olmuş bizim əcdadlarımız İkiçayarasına (Mesopotamiya), ərəblərin adlandırdığı təkı Beynənnəhreyne buradan gətmiş, Şumer dövlətini qurmuş, ilk yazını, kərpic kitabları yaratmışlar. Azərbaycana sarı boylan avropalıları ölkəmizi tanımaqda yardımçı olan Heydər Əliyev Fondu onların gözünü açır: Qərbi Avropanın mədəniyyət mərkəzləri sayılan İtaliyanın, Fransanın məşhur salonlarında Azərbaycan musiqisinin səsləndirilməsini, əski və çağdaş sənət nümunələrinin sərgilənməsini təşkil edən Heydər Əliyev Fondu, bu tədbirlərin çoxunda iştirak edən onun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva həm bəşəri bir missiyanı, həm də vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirir. Və bununla hər bir azərbaycanlıya nümunə götürməyə yol göstərir... Qürur gətirən bu böyük və sürətlə gedən işlərə baxdıqda hiss edirsən ki, çağdaş ədəbiyyatımızın dünyada tanınması bu sürətlə ayaqlaşmır. Çünki musiqi, rəngkarlıq və digər sənət əsərləri, Azərbaycan xalqaları sərhəd tanımır, dil, tərcümə baryerləri onlar üçün yox dərəcəsinədir. Ədəbiyyat nümunələri isə seçilib başqa dillərə çevrilməlidir, tərcümə edilməlidir. Bu, göründüyü kimi asan iş deyil, həm yaradıcılıq, həm də maliyyə baxımından... Çağdaş ədəbiyyatımızın öndərləri Anarın, Elçinin əsərlərinin əcnəbi dillərə tərcümə olunub nəşr edilməsi Azərbaycan ədəbiyyatı

təyibsiniz?

- Sadə, real Azərbaycan gerçəkliklərini... O gerçəkliklərdən biri Azərbaycan qadınıdır. Qərbdə azərbaycanlılar, özəlliklə qadınlarımız haqqında yanlış təsəvvürdə olublar, bizim xanımları ərəb və fars qadınları ilə qarışdırırlar. Doğrudur, hamımız müsəlmanıq. Amma Azərbaycan türk qadını öz milli xüsusiyyətləri ilə həmişə seçiliblər. Bizim babalarımız, nənələrimiz "Aslanın erke-

surətləridir.

- Düz buyurdunuz. Mən bununla avropalı oxucuların Azərbaycan qadını haqqında yanlış təsəvvürlərini alt-üst etmək istəmişəm. "Yalanın gerçəkliyi" povestinin qəhrəmanına gəldikdə, təmiz bir ailədə dünyaya gəlmiş, qardaşları, ata-anası həm zahirən, həm də daxilən gözəl olan ailədə yeddinci uşaq həm xarici, həm də batini çirkinliyi ilə hamıdan fərqlənir. Fitnə-fəsad mücə-

- Bu iki hekayə real faktlar əsasında yazılıb. O hekayələrdən birini Xocalıdan sağ çıxmış yeniyetmə qız danışır, ikincisinin qəhrəmanı, əsir götürülmüş tank komandiri Dövlət Komissiyasına izahatında əsirlikdən necə qurtulmasını göstərib. Bu yerdə yadıma bir məsəl düşdü: deyirlər ki, bir gün İmam Əli bir neçə nəfərlə yolda ölmüş itin yanından keçərkən səhəbələrini üzünü yana tutur. İmam Əli itin ağara qalmış dişlərini göstərib yanındakılara deyir: "Baxın görün necə gözəl dişləri var!" Ermənilərin də, xüsusilə haylaşmış bizim yerli xristianlarımızın aralarında az da olsa yaxşılıqları, haqqı itirməyənləri var. Biz pisliklər içərisində qalmış, əhatə olunmuş yaxşını görməliyik və yazmalıyıq. Bunları oxuyan əcnəbi oxucular hay neofaşistlərinin törətdikləri bərdə yazdıqlarımıza da şübhə ilə yanaşmayacaqlar.

- Sizin Qarabağ müharibəsindən bəhs edən "Qara qan" tarixi romanınızın 3-cü cildi nə vaxt oxucuların ixtiyarına verəcək? Bu romanın ingiliscəyə tərcümə olunması, lentə çəkilməsi barədə nə fikirləşirsiniz?

- Üçüncü kitabım demək olar ki, hazırdır, son fəsilləri yazılmalıdır. Bu işə məndən asılı deyil... İnanmışım qələbəni gözləyirəm. "Qara qan"ın ingiliscəyə tərcüməsi, onun motivləri əsasında film yaradılması da hələlik məndən asılı deyil... Heç özümün də inandığım varlanmağı gözləyirəm...

Nigar

18 aprel 2015

WWW.KASPI.AZ

MÜSAHİBƏ